

Martina Mirtová

***Interpretácia opozície indikativ / subjunktiv podľa teórií B. Zavadila, F. Matte Bona
a P. Ruiza Campilla***

(posudek oponenta bakalárskej práce)

Jak už napovídá velmi explicitní název posuzované práce, autorka se věnuje tématu, které je na bakalářskou práci velmi teoretické a značně abstraktní, a navíc tak činí způsobem obvyklým pro magisterské nebo dokonce doktorské práce: její text je převážně teoretickou analýzou, detailní úvahou, spekulací, nikoli praktickým cvičením, jak bývá u bakalářských prací běžné.

Struktura práce je jasná a přehledná. Autorka nejprve definuje hlavní předmět svého zájmu, totiž opozici indikativu a subjunktivu v současné španělštině, identifikuje základní teoretické problémy s ní spjaté a poté konfrontuje účinnost tří vybraných teorií, které se pokoušejí tuto opozici detailně popsat a vysvětlit. Konkrétně je to modální teorie pražského hispanisty Bohumila Zavadila, velmi populární „komunikativní“ teorie Francisca Matteho Bona a spíše kognitivně zaměřená teorie Josého Plácida Ruize Campilla. Autorka nejprve každou z teorií stručně charakterizuje a popisuje její klady a zápory. Poté představuje jazykový vzorek, jenž bude základem její analýzy: nepracuje s kvantifikovatelným materiálem převzatým z korpusu, její analýza je kvalitativní a zkoumané věty vybírá z různých zdrojů (odborné studie o tématu, korpusy) tak, aby představovaly prototypická užití příslušného modu, případně aby odrážely základní podtypy zkoumané opozice. Tato kvalitativní analýza je obsahem klíčové části práce: autorka posuzuje, do jaké míry jsou zkoumané teorie schopny interpretovat konkrétní jazykový materiál. V závěrečné kapitole pak svá zjištění shrnuje: dochází k závěru, že ani jedna z teorií není pro jazykovou analýzu konkrétního materiálu plně dostačující.

Už tento stručný popis práce ukazuje, proč jde o téma na bakalářské úrovni neobvykle náročné: autorka musela osvědčit hned několik schopností, které nebývají na bakalářské úrovni samozřejmé:

- musela pochopit a detailně si osvojit velmi obtížné teoretické koncepce, zahrnující aspekty morfologické, syntaktické, sémantické i pragmatické
- musela vybrat prototypické ukázky užívání modu, což je intelektuálně obtížný úkol
- musela osvědčit schopnost aplikace teorie na materiál, schopnost interpretovat nuance užívání jazyka, který není jejím rodným jazykem.

Tyto schopnosti nejsou u studentů bakalářského cyklu samozřejmé ani jednotlivě, natožpak v úhrnu. Volba tématu tak byla velmi riskantní – obecně není vhodné, aby si bakalářští studenti vzhledem k tomu, co mohli za necelé tři roky studia osvojit, volili taková témata. Chápu-li situaci správně, v tomto případě jde o studentčinu zcela vědomou volbu. Dle mého soudu se risk vyplatil: text se vyznačuje neobvyklou intelektuální zralostí. Jen v občasných jednotlivostech (zasazení do obecnějšího teoretického rámce, některé přehnané nároky na aplikovatelnost teoretických konceptů,

dílčí interpretace) je znát, že autorem textu je studentka bakalářského studia, a to je dle mého soudu úctyhodný výkon.

Pokud jde o hlavní cíl práce, totiž posouzení explikativní síly zkoumaných teorií, budiž řečeno, že autorka si je vědoma toho, že zmiňovaní autoři mají různé cíle a různou šíři/hloubku záběru. Od začátku proto sama předpokládá, že využitelnost těchto teorií při analýze konkrétního materiálu bude nutně různá. Její závěrečné hodnocení je proto třeba chápat v tomto kontextu. Pozoruhodné je, že za nejméně účinnou považuje koncepci Matteho Bona, přitom právě tento autor jako jediný mluví o snaze vytvořit univerzálně aplikovatelnou teorii.

V souvislosti s interpretací konkrétního materiálu bych chtěl ocenit ještě jednu věc: autorka mluví o velmi subtilních jazykových rozdílech, u kterých je velmi těžké převést jejich intuitivní vnímání (jímž disponují rodilí nebo velmi pokročilí mluvčí španělštiny) do vysvětlujících slov, přesto se jí to daří – jejím výkladům lze obecně jen málokdy něco vytknout.

Za jedinou slabší stránku práce považuji četné chyby v interpunkci, zejména nenáležitou absenci čárek v odporovacím souvětí a na konci vložených vět.

Náměty k obhajobě:

- Autorka opakovaně staví proti sobě tradiční a současné teorie. Jak by obecně definovala tradiční teorie? Ptám se proto, že v literatuře o modu najdeme dosti často argumentační „faul“, spočívající ve spíše karikaturním vykreslení „tradice“, se kterým se pak snadno polemizuje.
- Autorčin závěr je k analyzovaným teoriím v zásadě dosti kritický. Je podle ní možná teorie, která by beze zbytku zkoumanou problematiku vysvětlila?

Celkově práci jednoznačně doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím známkou *výborně*.

V Praze dne 20. 5. 2019

doc. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.